

Egy tanszék tíz éve

1966-ban egyetemünk vezetője úgy határozott, hogy az állattani tanszéküket a korszerű kutatás és kutatómunka igényeinek megfelelően átszervezik. Ennek legfontosabb lépése abban állt, hogy az addig egy előadó által képviselt állattani oktatására és tudományos szintű művelésére külön tanszékot szerveztek. **Abrahám Ambrus** professzor nyugdíjba vonulása után az állatszervezetten oktatói átkerültek az Állattudományi Tanszékre (ez később az Állattani Tanszék nevet vette fel). Az újonnan alakult **Állattani Tanszék** vezetését **dr. Fehér Ottó** docens vette át. A tanszék alapító tagjai még: **dr. Turay Géza** és **dr. Erdélyi Lajos**, akik az oktatás és a kutatómunka megindításában úttörő szerepet játszottak.

Dr. Márta Ferenc rektor, **dr. Grassely Gyula**, a TTK dékánja és **dr. Horváth Imre**, a Biológus Szakbizottság titkára, **dr. Herczeg Ferenc** gazdasági főigazgató nagyvonalú segítségével a laboratóriumok átépítése rövid idő alatt megtörtént; az induláshoz szükséges anyagi feltételek és a személyzet a rendelkezésükre állt. **Dr. Polinszky Károly** oktatási miniszterhelyettes intézkedése nyomán pedig egy korszerű ideglettani laboratórium felszerelésére kaptak lehetőséget.

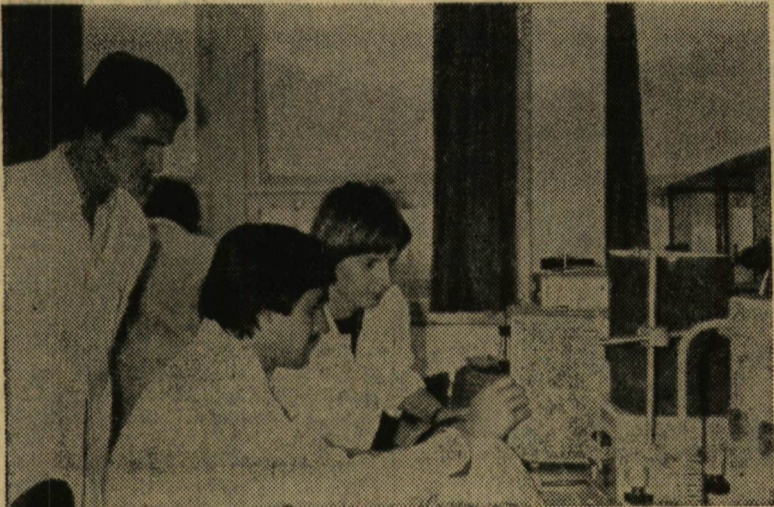
A Művelődésügyi Minisztérium alapító levele hivatalosan 1967. november 1-től engedélyezte a tanszék működését. Az alapító tagok **Mráz Géza**, **Dános Erzsébet**, **dr. Basch Béláné**, **Motzwikler Sándor** és **Vecsernyés Vincéné** voltak, akik átérve az indulás nehézségeit, kettőzött erővel dolgoztak. A későbbi években az oktató gárda tovább gyarapodott: **Bálint Gábor**, **Szente Magdolna**, **Pór István**, **Gaal Imre**, **Baranyi Attila**, **Pongrácz Ferenc** és **Toldi József** csatlakoztak a tanszékhez.

A tanszék kötelékébe tartozott az 1965-ben alakult **Elektronmikroszkóp Laboratórium** is. Ezt előbb **dr. Csillik Bertalan**, majd 1970-től **dr. József Ferenc** vezette. Tudományos munkatársai **dr. Halász Norbert** és **dr. Párducz Árpád** voltak. 1973-ban a tanszék keretén belül alakult meg a **Kari Elektronmikroszkóp Laboratórium**, melynek munkatársai: **dr. Rójik Imre** és **dr. Horváth Imre**, technikus **dr. Fejes Pálné**. A laboratórium Tesla BS 500 típusú elektronmikroszkóppal és több modern műszerével hathatós segítséget ad a kar oktató-

tudományos munkájához. 1968-tól 1974-ig **Genetikát**, és 1970-től 1974-ig pedig **Biokémiai Tanszék** Csoport is működött. Ugyancsak a tanszék adott helyet 1967-77-ig a biológus szakdidaktikusnak, **dr. Körtvélyessy Lászlónak**, aki mindvégig eredményes oktató- és tudományos munkát végzett.

A tanszék 1974-ben az **Összehasonlító Élettani Tanszék** nevet vette fel. Az összehasonlító élettan oktatása hazánkban nem tekinthet vissza nagy múltra, így az első feladat az elméleti és gyakorlati anyag körülhatárolása volt. Ennek első jeleként 1970-ben **Fehér Ottó** szerkesztésében

leg kísérleteznek azon **neuronhálózatok modellezésével**, melyek ezeket produkálják (**Pongrácz Ferenc**). Korábban sikerrel kutattak fel **antikonzulzív (görcsgátló) vegyületeket terciér tropánvázis anyagok között** (**Bálint Gábor**, **Balogh Ágnes**). Előterben álló téma e tervidőszakban az **agykérgi plaszticitás** vizsgálata, mely az emléknymképződés elemi folyamatait érinti (**Baranyi Attila**, **Toldi József**). E témák művelőinek kezében vannak a legmodernebb fiziológiai kutató módszerek. Hagyományos kutatási területe a tanszéknek a **puhatestűek ingerületi folyamatainak tanulmányozása** morfológiai,

Az intézeti munka egy pillanata

megjelent az **Összehasonlító Élettani Gyakorlatok és Bemutató-sok** című jegyzet. Ezt 1976-ban azonos című egyetemi segédkönyv követte. 1973-ban **Adám György** és **Fehér Ottó** **Összehasonlító Élettan** című jegyzetét, 1975-ben pedig hasonló címmel egyetemi tankönyvet adtak ki. A könyv 1977-ben az Oktatási Minisztérium díját érdemelte ki.

Az **Összehasonlító Élettani Tanszék** tudományos arculatát kezdetől fogva az idegrendszer kutatása határozta meg. 1967-től fokozatosan kiépült a tanszéken egy komplex neurobiológiai irányzat, melynek keretében több interdiszciplináris téma is szerepel. Legkorábban az **agykérgi kiváltott és görcspotenciálok keletkezési mechanizmusai**val kezdték foglalkozni (**Szente Magdolna**, **Pór István**), s jelen-

leg kísérleteznek azon **neuronhálózatok modellezésével**, melyek ezeket produkálják (**Pongrácz Ferenc**). Korábban sikerrel kutattak fel **antikonzulzív (görcsgátló) vegyületeket terciér tropánvázis anyagok között** (**Bálint Gábor**, **Balogh Ágnes**). Előterben álló téma e tervidőszakban az **agykérgi plaszticitás** vizsgálata, mely az emléknymképződés elemi folyamatait érinti (**Baranyi Attila**, **Toldi József**). E témák művelőinek kezében vannak a legmodernebb fiziológiai kutató módszerek. Hagyományos kutatási területe a tanszéknek a **puhatestűek ingerületi folyamatainak tanulmányozása** morfológiai,

leg kísérleteznek azon **neuronhálózatok modellezésével**, melyek ezeket produkálják (**Pongrácz Ferenc**). Korábban sikerrel kutattak fel **antikonzulzív (görcsgátló) vegyületeket terciér tropánvázis anyagok között** (**Bálint Gábor**, **Balogh Ágnes**). Előterben álló téma e tervidőszakban az **agykérgi plaszticitás** vizsgálata, mely az emléknymképződés elemi folyamatait érinti (**Baranyi Attila**, **Toldi József**). E témák művelőinek kezében vannak a legmodernebb fiziológiai kutató módszerek. Hagyományos kutatási területe a tanszéknek a **puhatestűek ingerületi folyamatainak tanulmányozása** morfológiai,

DR. FEHÉR OTTÓ

Dr. Vámos Rezső

1977. szeptember 30-án életének 64. évében elhunyt **dr. Vámos Rezső** ny. egyetemi adjunktus.

Felsőfokú tanulmányait Szegeden végezte. Középiskolai tanári működését a második világháborús események hamar félbeszakították. Katonai szolgálata történő bevonulását először hátróztogató, majd hosszabb idejű frontszolgálat követte, hosszú időre megfosztva őt választott hivatásának gyakorlásától. A felszabadulást követően rövid ideig tagja volt a szerveződő demokratikus honvédségnek. Leszerelése után először középiskolai tanár volt Sopronban, majd 1949-ben a Soproni Erdőmérnöki Főiskola Növényzeti Intézetének talajmikrobiológiai Laboratóriumába került. Itt végzett munkája, tanulmányai meghatározó jellegűek élete további pályáján.

1952-ben került ismét vissza Szegedre. Egyetemünk Növényzeti Intézetében, illetőleg a Rektori Hivatal Oktatási Osztályán dolgozott 1955-ig. 1955-től a Növényélettani, majd Növényélettani és Mikrobiológiai Tanszéken dolgozott és alapító tagja volt az 1972-ben megalakult Mikrobiológiai Tanszéknek. Két évtizeden keresztül vett részt az oktatómunkában, s a szakterület ismereteken túlmenően a biológia szeretetére nevelve hallgatóit. 1975 januárjától, mint nyugdíjas

korábbi tanszéki munkahelyein és a Tisza Kutató Csoport keretében — melynek alakulásától haláláig aktív tagja volt — továbbra is tevékenyen dolgozott. Számos külföldi és hazai tudományos társaságnak tagja volt.

Tudományos szakterületét az elárasszott talajokban lezajló mikrobiológiai folyamatok tanulmányozása, s azokkal kapcsolatos gyakorlati problémák — pl. kénhidrogén szennyeződés hatására bekövetkező tömeges halpusztulás halastavainkban a Tisza holtágakban, valamint hasonló körülmények között fellépő rizs betegségek — képezték. E témakörből hazai és külföldi szaklapokban megjelent publikációi ismertté tették nevét; a MÉM hivatalos szakértője volt és a termelő intézmények gyakran fordultak hozzá szaktanácsért.

Közvetlensége, színes egyénisége mély közösségi igénnyel párosult. Sokirányú érdeklődése, hangulatteremtő képessége mélyszéles humanizmusa széles körben népszerűvé tette.

Elhunytával a biológia egy jeles kutatóját, a biológusok egy sokoldalú fáradhatatlan egyéniséget, egy kedves kollégát veszítettek el.

Emlékét kegyelettel őrizzük.

NÖVÉNYÉLETTANI TANSZÉK
MIKROBIOLÓGIAI TANSZÉK

Rektori konferencia

Dr. Antalffy György, a JATE rektora és **dr. Mohóli Károly**, a JGYTF főigazgatója október közepén Odesszában részt vett az együttműködő magyar és szovjet felsőoktatási intézmények rektorainak második konferenciáján.

Előadás

A Szegedi Akadémiai Bizottság és a Szegedi Orvostudományi Egyetem rendezésében október 7-én az Akadémiai Bizottság Székében üléstermében **V. J. Rozsnov** professzor, a Moszkvai Központi Orvostovábbképző Intézet Pszichoterápiás Tanszékének vezetője tartott előadást **A hipnoterápia klinikai alkalmazási lehetőségei** címmel.

Ankét

Október 7-én a József Attila Tudományegyetem KISZ-klubjában a **Szovjet Irodalom** című folyóirat szerkesztőjével találkozott és beszélgettek a hallgatók. Az ankétot zenei műsor zárta.

Több támogatást érdemelnének

Mindenki elismeri: nagyon szép, nagyon hasznos a **Vöröskereszt-szervezetek munkája**, szükség van rá, kell a tagok, aktivisták segítségével. Mégis méltánytalanul keveset beszélünk a Vöröskeresztről, ritkábban értékeljük az aktivisták tevékenységét. A legtöbbször csak kéréseket továbbítunk e nagymúltú szervezet felé, s mindig akkor, amikor bajban vagyunk.

Valamennyi szegedi felsőoktatási intézményben létezik, dolgozik Vöröskereszt-szervezet. Ok is — mint országsszerte mindegyik testvérszervezet — készülnek a Vöröskereszt október végi V. kongresszusára. Amikor a napokban munkájuk felől érdeklődünk, nagy örömmel adnak felvilágosítást. A Szegedi Orvostudományi Egyetem, a József Attila Tudományegyetem és a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola vöröskeresztes titkárai, elnökei beszámoltak eddig végzett munkájukról, a soros feladatokról, s nehézségeikről, problémáikról is.

A három intézmény vöröskeresztesének a közös sikereik és gondok mellett sajátos, a profilnak megfelelő egyéni örömeik, bajaik is vannak. Közös siker, hogy hozzájárultak, jól szervezték meg a veradók napokat, a tagságon keresztül képesek az egyetem és a főiskola oktatóit, dolgozóit és hallgatóit mozgósítani. Az orvosgyógyászat példaként 50 liter vért adnak térítésmentesen. A problémák közül mindhárom helyen az első között említették meg azt, hogy — bár a tagság létszáma évről évre emelkedik — nagyon sok vöröskeresztes csak passzív tagja a szervezetnek; a tagsági díj fize-

tésén kívül egyéb tevékenységet nem végeznek. Így aztán nehéz felmérni, hogy a gyakorlatban hány emberre lehet számítani az intézményen belül.

Valamennyi Vöröskereszt-szervezet munkatervében az első helyen áll az **egészségügyi felvilágosító munka**. E téren — és ez érthető is — a Szegedi Orvostudományi Egyetem aktivistái mutatták fel várossszerte a legkiemelkedőbb eredményeket. Ok biztosítják az előadókat az összes városi rendezvényhez, s ez egyedülálló munka, hiszen az összes többi szervezet csak a rendezvénysorozatok megszervezését vállalja. Hasonlóan szép eredményekről a **családvédelmi munka** területéről számolhatnak be. **Környezetünk védelmében** nemcsak propagandát fejtenek ki, hanem — társadalmi munkában — parkosították, fákat ültettek a klinika-terekben. Tervezik, hogy az egyetemi sporttelep környékét is minél előbb fákkal ültetik be.

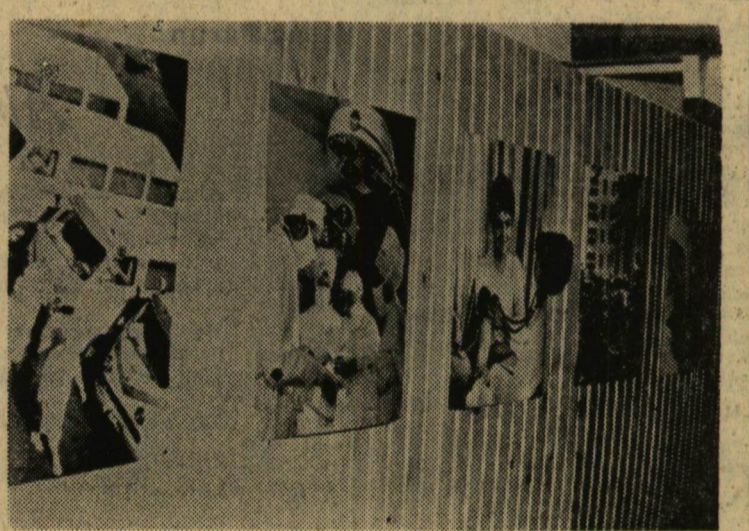
Sajátosan, a pedagógus munkába ötvözve érvényesül a Vöröskereszt-szervezet tevékenysége a **főiskolán**: az oktatók és a hallgatók egyaránt előadásokat tartanak az általános iskolákban, vöröskeresztes- és elsősegélynyújtó tanfolyamokat szerveznek és vezetnek. A hallgatói tagság nagy része biológia és kémia szakos (nem véletlen, hogy őket vonzza a leginkább ez a munka), így nem jelent nagy terhet az ismeretterjesztő előadások tartása. A biológia tanszék egyébként valamennyi hallgatójával elvégezheti az elsősegélynyújtó tanfolyamot. A többi (más szakos) hallgató, akik tagjai a Vöröskeresz-

tesznek, szintén járhatnak hasonló tanfolyamokra. A végzős főiskolások a Vöröskereszttől propaganda-kiadványokat, ismeretterjesztő füzeteket kapnak, amelyeket az osztályfőnöki munkában hasznosíthatnak. A hallgatók vállalták a **Gyermekkorház kis betegeinek patronálását**, korrepetálását is. Erre a munkára akadt a legtöbb vállalkozó.

A **József Attila Tudományegyetem** Vöröskereszt-szervezete küzd a legtöbb problémával, az orvosgyógyászat és a főiskolához viszonyítva. Ez nem is olyan meglepő, ha egy egészségügyi és egy általános iskolai tanárokat képező intézménnyel hasonlítjuk össze. Fokozza a nehézségeket, hogy a három kar nem rendelkezik különálló alapszervezetekkel, s hogy nem próbálták még meg a hallgatók bevonását a munkába. Így nem csoda, hogy a taglétszám még a száz főt sem éri el. A jövőre vonatkozó egyik legfontosabb **célkitűzésük is az, hogy tagokat toborozzanak**. Minden más jelentősebb munkájuk a létszámnövekedésnek lesz a függvénye.

A megkérdőztet vöröskeresztes elnökök és titkárok lelkes és aprólékos munkát végeznek, és nem hiányzik a tenniakarás a tagság jelentős részéből sem. Csak éppen keveset tudunk rólok. Mert amit ők tesznek, nem éppen látványos munka.

F. K.

Szovjet orvostanhallgatók gyakorlati munka közben.

Klub — történéssz — kör

Majdan a hagyományok között említendő céllal kezd meg munkáját a JATE-klub új önképző köre, a **Történéssz-kör**.

Nagy múlttal nem rendelkezik, de ha valaki előolvassa a tervezett programot, az a rangos jelzőre méltó. Azzá teszi a programpontok közérdeklődésre számot tartó volta és a meghívott előadók személye.

Nem részletezzük, csak megemlítenek a programok közül néhányat: **Románia ma** (előadó Csatári Dániel), **1848—1978** (Spira György), **Cigánykérdés** (Csalog Zsolt), **a II. világháború** (Ránki György), **Kína ma** (Tókei Ferenc), **Sumer kérdés** (Komoróczy Géza), **Mohacs után** (Nemeskürthy István).

A nivósnak érkező beszélgetések színesítésére a Budapesti Filmarchívum és a Szegedi Módszertani Központ filmdokumentumokat bocsát a kör rendelkezésére (hogy csak egy gyöngyszemet említsünk: **Einsteint: Október**).

A foglalkozások időpontjáról plakátok tájékoztatják a JATE, a SZOTE és a JGYTF hallgatóit. Minden érdeklődőt szívesen lát és minden további javaslatot megbeszélésre elfogad a kör tanárvezetője, **Raffay Ernő** és a diákvezető **Molnár György**.

M. I.